

Ha Liigili Kan Cha Mamati Un Hebrews

*Jesu Kristu Langipatigammu Si Ugud Apudyus
(Jhn. 1:1-18)*

¹ Si awi, inye-eygew Apudyus lan-ugud kan cha aappu taku un impaibyejala kan cha propeta ya langkangkalasi in-ilola. ² Ngim si alungus chi eygew, lan-ugud si Apudyus kan chitaku un iluseyla Alakla'n Jesu Kristu. Siya chitutukan Apudyus un mangingkuwa kan cha losalosan ya migapu kan siya killingwala lubung. ³ Ked siya mangitullongan taku si kilabiyun Apudyus ya siya issu-issun chi kila-Apudyus Apudyus. Ya siya mangipatpatuyuy kan cha losan gapu si mallakabyelin un ugudla. Gilamputla ked killingwa machuysan cha tagu si byasuycha, langulin ud langit ot ummamuy si machuwalan un makaturay kan Apudyus un kangatuwan.

Langatngatu Si Jesu Kristu Lu Cha Angheles

⁴ Lambyalilon Apudyus langatngatu Alakla lu cha angheles, ya lapotpotog chi ingngachen Apudyus kan siya lu chicha. ⁵ Ti lappun langibyeg-an Apudyus kan cha angheles si imbyejala kan Jesus:

“Sika Alakku, si sala'n eygew sakon chi Amam.”*

Ya lappun bo anghel un langibyeg-an Apudyus si alla,

“Sakon chi man-Amam, ked sika man-Alakku.”†

⁶ Ngim alla pun akit chi mangibuulan Apudyus si lapotog un panguyun Alakla si lubung, imbyejala alla,

* 1:5 1:5 Psalm 2:7; Acts 13:33 † 1:5 1:5 2 Samuel 7:14

“Losan un angheles Apudyus, masapuy’n
mampalintumingcha manchayaw kan siya.”[‡]

⁷ Allaya imbyegan Apudyus mipanggop kan cha anghel-
les,

“Cha anghelesku un bubùulok ked makwa’n
mambyalilok chicha bidbid ya
gumilegileb un apuy.”[§]

⁸ Ngim ha Alakla imbyegan Apudyus,
“Sika’n Apudyus, manturayka si ing-inggala!
Lalintog chi in-ilom un manturay.

⁹ Pipiom chi kilalintog ya issam cha lawwing.
Ked Sakon un Apudyuslu, chilutukak sika’n Apudyus
ya lambyalilok sika laganggalas lu cha kakad-
wam.”^{*}

¹⁰ Ya kalala bo,
“Ha chamchamu, Sika, Apu un langwa si alla’n pita
ya cha losan un awed ud langit.

¹¹ Ked ulay lu maumas losan cha killingwam, sissiyaka ing-
inggala.

Ngim cha killingwam, chumachaancha un
isun chi chummachaalan cha luput.

¹² Tipliyom chicha un isun chi kagoy, ked masukatancha.
Ngim sika, lappun mambyambyaliwam si ing-
inggala,

ulay lu katawwo-tawwon, lappun kiged chi
mataguwam.”[†]

¹³ Ya lappun langibyegaan Apudyus kan cha alla si ulay
silun anghel, abus chi Alakla,

[‡] 1:6 1:6 Mipanggop si ibilang Apudyus un panguyu, itullongyu 12:23.
Mipanggop bo si kalobbongan chi panguyu [§] 1:7 1:7 Psalm 104:4 ^{*} 1:9
1:9 Psalm 45:6-7 [†] 1:12 1:12 11-12 Psalm 102:25-27

“Umamuyka si machuwalanku un makaturay inggala ipaabyakku cha losan un kabusuym ta chicha isun chi papattayan chi ikim.”[‡]

¹⁴ Silu lù cha angheles? Chicha Ispiritu un mansimsimbi kan Apudyus ked chicha ibuunla un tumuyung kan cha tagu’n taguwola.

2

Ha Mataguwan Cha Tagu

¹ Gapu ta kamatchi kilangatun chi Alak Apudyus, masapuy’n ipapati taku’n popotpotan chi katuttuwaan un chingngey taku ta achi taku umachayu. ² Isun chi lintog Apudyus un impakaammun cha angheles kan cha aappu taku un langipaloklok un tuttuwa,* ked lu silu sumupling ya achipun tumuttuwa, ustu-ustu’n lak-amola machusaala. ³ Ked lu kamatchi mipanggop si imbyegan cha anghel, sin-umamod un achipun taku malisiyan chi machusaan taku lu ipampaliwa taku chi kapotogen un mataguwan. Ti si Apu Jesu Kristu, siya chamu’n langipatigammu si mataguwan taku, ked cha hachi’n lancho-chongngey kan siya chicha bo langipatigammu kan chitaku si katuttuwaan. ⁴ Ked ulay si Apudyus, impaloklokla katuttuwaan si langwaala kan cha lansabsabyalin sinyey ya langkalakalasi un lakaskaschaaw. Ked illidchela bo cha mamati si kabyeyyan un lampeypu si Ispiritun Apudyus un miyulud si piola.

Ha Malagu Kan Chitaku

⁵ Chakampun un cha angheles chi pililiyan Apudyus un mangituray si baru un lubung un ibyegbyegami ngim ha

[‡] 1:13 1:13 Psalm 110:1; Acts 2:34-35
Galatians 3:19

* 2:2 2:2 Itullongyu Acts 7:38 ya

tagu. ⁶ Ti hachi kalan chi osa'n liigili si ugud Apudyus un kalala,

“Apudyus, himman kuma tagu un sosomkom gey chicha?
Puggey un potpotgom chicha?”

⁷ Si sin-akitan killingwam chicha un labyebbyebya lu cha angheles.

Ngim pilotpotoglu ya pilachayawam.

⁸ Ya chicha lanturayom kan cha losan un killingwam si alla'n pita.”†

Hachi kalala un impaituray Apudyus si tagu cha losan un awed ked piola'n uguchon un chumtong chi eygew un iturayan chi tagu cha losa-losan. Ngim ha katuttuwaala, achipun taku pay laing maila un iturayan chi tagu cha losan un killingwan Apudyus.

⁹ Ngim ammu taku un latungpey alla gapu kan Jesus.

Ti laipabyabya siya si sin-akitan lu cha angheles,
taplu gapu si kachegun Apudyus makwa un mapachasala matoy para kan cha losan un tagu.

Ked si sala, gapu si langichuyaala si long-egla un mapam-paligatan ya matoy,

lipangatu siya ya lapachayawan.

¹⁰ Ti miyustu-ustu chi killingwan Apudyus un langwa si losan ya siya lakwaan cha losan un awed para si michayawala, piola un achu cha mambyalin un alakla ta mipaticha bo si kilachayawla. Ustu-ustu langipalubusala si mapaligatan Jesus. Ti si Jesus chi mangichayan kan chitaku ya siya puun chi mataguwan taku.

¹¹ Si Jesus chi lameykas kan chitaku si byasuy ya chitaku'n pilapeykasla ked ossaan chi Ama taku. Ked hachi gapu un achipun Jesus ibiin un mangibilang kan chitaku un susuludla. ¹² Imbyegan Jesus,

† 2:8 2:8 Psalm 8:4-6

“Ipakaammuk chi mipanggop kan sika Apudyus kan cha susuludku,
ya ikankantak bo chayawku kan sika si michogaak
kan chicha.”‡

¹³ Ked kalala bo, “Si Apudyus abus chi mantegochek.”
Ya kalala bo, “Allaak kan cha alla’n aalak Apudyus un
impuyangla kan sakon.”§

¹⁴ Gapu ta tagu cha alla’n aalak un makwa’n matoy,
lambyalin bo si Jesus tagu un isucha. Killingwala alla taplu
gapu si matoyala, abyakola si Satalas un alla kilabyelinla
si otoy, ¹⁵ ya wayawayaala cha tagu un miyaligcha’n
labyayud si ogyatcha’n matoy. ¹⁶ Ti lalaweg un chakam-
pun kan cha angheles chi tuyungala ngim chitaku un
tagu’n libilang un galak Abraham. ¹⁷ Ked masapuy’n
mambyalin si Jesus isu taku si losan un kilatatagu taku
un maibilang un susuludla. Ked si sala, siya malagchegu
ya mantegochen un kangatuwan un pachi un mansim-
simbi kan Apudyus, ti siya lamayed si byasuy taku ta
mapakawan taku. ¹⁸ Gapu ta pilachasla’n mismu ligat
ya silubsub Satalas, ked makwala’n tumuyung kan cha
silubsub Satalas.

3

Langatngatu Si Jesus Lu Si Moses

¹ Ked, susuludku kan Kristu un chilutukan Apudyus
un mantagula ya ilayagela un mipati kan siya ud langit,
somsomkon taku si Jesus un biligbig taku, siya imbuun
Apudyus kan chitaku ya kangatuwan un pachi taku. ² Ked
si Jesus, mantegod kan Apudyus un lanchutuk kan siya, un
isun bod chi mantetegod Moses un lansimsimbi kan cha
losan un tagu si paminyan Apudyus. ³ Ngim langatngatu

‡ 2:12 2:12 Psalm 22:22 § 2:13 2:13 Isaiah 8:17-18

si Jesus lu si Moses, un ha aligla, lapotpotog chi tagu'n lampaud si byeyoy lu ha mismu'n byeyoy un pilaudla. ⁴ Ti kacha byeyoy ked awed chi lamaud. Ngim ha langwa si losa-losan ked si Apudyus. ⁵ Isun Moses, un tuttuwa'n mantegochen un bubùulon si paminyan Apudyus. Imbyegala cha byaleg un impakaammun Apudyus un makwa si umali'n eygew. ⁶ Ngim si Jesu Kristu, mantegochen un Alak un mangayyuwan si paminyan Apudyus. Ked chitaku paminyan Apudyus lu itu'yuy taku un siteteyod ya popotpotan taku lamlama taku.

Ha Lumin-awaan Cha Tagu Kan Apudyus

⁷ Ked ha koon taku, tuttuwaon taku hachi'n liigili un intudtuchun chi Ispiritun Apudyus un kalala,

“Si sala'n eygew, lu chongyonyu ugud Apudyus,

⁸ achiyu patangkilon chi somsomokyu un isun cha aappuyu si awi un summuplingcha kan Apudyus, langin-in-ancha si Apudyus si inggewancha si lugey un lappun ummili.

⁹ Ti ulay lu intutullongcha killingwak si ulog chi opatpuyu'n tawon, sissiyang mangin-in-ancha sakon.*

¹⁰ Ked hachi summangaan Apudyus kan cha aappucha, ot kalala.

‘Pappasig umaadchayu cha somsomokcha ya achipuncha tuttuwaon cha bilinku.’

¹¹ Ked ha summangaan Apudyus, ingkarila un kalala,

‘Pulus lu mapachasancha lin-awa'n insasaggalak.’”†

¹² Ked susulud un mamati, an-allechenyu ta lappun otyan lawwing chi somsomokla kan chikayu ya achipun mamati kan Apudyus ta achipunyu man-awichen si Apudyus un matattagu. ¹³ Ngim ha koonyu, ileygew otyan un man-asisegeg kayu lu awed pay laing timpu

* 3:9 3:9 Exodus 17:1-7 † 3:11 3:11 Psalm 95:7-11

ta achi kayu maallilaw makabyasuy ya tumangkin cha somsomokyu. ¹⁴ Ti kadwa taku si Jesu Kristu lu ipapati taku'n mangituyuy si pammati taku inggala si alungus chi eygew. ¹⁵ Imbyebyeggan chi ugud Apudyus:

“Si sala'n eygew, lu chongyonyu ugud Apudyus,
 achiyu patangkilon chi somsomokyu un isun cha
 aappuyu si awi
 un summuplingcha kan Apudyus.”

¹⁶ Silu cha langngey si imbyegan Apudyus ngim summuplingcha kan siya? Chicha losan chi impuyut Moses si langitallayala ud Egypt. ¹⁷ Ya silu bo cha sum-mangaan Apudyus si ulog chi opatpuyu'n tawon? Cha tagu'n lakabyasuy un langkakatoy si lugey un lappun ummili. ¹⁸ Ya silu bod cha tagu'n langikariyan Apudyus un achipunla chicha peylokun si hachi'n pita un man-illongancha? Cha achipun tummuttuwa kan siya[‡] ¹⁹ Ked ammu taku un achipuncha mapachasan chi lumin-awaan kan Apudyus ti achipuncha lamati kan siya.

4

Ha Ingkarin Apudyus Un Lumin-awaan Cha Tagula

¹ Ha ingkarin Apudyus un insagalala'n lumin-awaan kan siya ked sissiya. Ked masapuy'n an-allechen taku ta lappun otyan matokchey kan chitaku un mallak-am si lumin-awaan. ² Ti chingngey taku Bibiyu'n Chameg, un isun chi langngeyan cha aappu taku si awi. Ngim kan chicha, lappun simbin chi chingngeycha ti achipuncha lamati. ³ Chitaku'n lamati chi mallak-am si hachi'n lumin-awaan un ingkarin Apudyus. Ngim lu mipanggop kan cha achipun lamati, alliya imbyegala,
 “Summangaak ot insapatak: Pulus lu malak-amcha
 chi lumin-awaan un insagalak!”

[‡] 3:18 3:18 Numbers 14:1-35

Imbyegala hachi, ulay lu gilamputla insagala hachi'n lumin-awaan lalipud si langwaala si lubung. ⁴ Ti awed bo liigili si ugud Apudyus mipanggop si mikapitu un eygew. "Ti ha mikapitu'n eygew, lan-illong si Apudyus si gilamputla losan un killingwala."* ⁵ Ot imbyegala bo kasin: "Pulus lu malak-amcha lumin-awaan un insagalak."†

⁶ Ked cha ummun-ula'n langney si Bibiyu'n Chameg achipuncha lilak-am chi lin-awa ti achipuncha lamati. Ngim alla cha uchum un lallak-am. ⁷ Ot kasin langikodchong si Apudyus si osa'n eygew un mallak-aman cha tagu si lumin-awaan, ked ha hachi'n eygew ked sala. Lummaus pu achu'n tawon, imbyegala bo kan David si liigili'n ugud Apudyus un kalala,

"Si sala'n eygew, lu chongyonyu ugud Apudyus, achiyu patangkilon cha somsomkyu."

⁸ Ti lu impuyut Joshua cha aappu taku si hachi'n lumin-awaan un ingkarin Apudyus, achipun otyan Apudyus imbyega kasin un awed chi sabyali'n eygew un lumin-awaan. ⁹ Ked sissiya'n awed chi lumin-awaan cha tagun Apudyus, un isun chi maka-illongan kan siya si mikapitu'n eygew. ¹⁰ Ti cha losan un makalin-awa kan Apudyus, man-illongcha bo si kawachicha un isun chi lan-illongan Apudyus si kawachila. ¹¹ Ked ipapati taku kabyeeyan taku'n mallak-am si lin-awa kan Siya, ta lappun mikama ulay ossaan kan chitaku si killingwan cha aappu taku gapu ta lappun pammatica.

¹² Ha ugud Apudyus ked latattagu ya mallakabyelin. Latattachom lu sabli un lansupang chi tachomla ti makwala'n chuuton inggalad mansilaan chi kalichodwa ya Ispiritu, cha um-um ya utok. Chuutola cha somsomok taku kan milasinla cha losan un somsomok chi tagu

* 4:4 4:4 Genesis 2:2 † 4:5 4:5 Psalm 95:11

ya migagaya un bibiyu willu lawwing un somsomkon.‡
 13 Losan un killingwan Apudyus, ked lappun mitayu kan siya ti mampapattak losan si sangwalanla. Ked siya malongbyatan taku kan cha losan un killingwa taku ya ulay cha simsimmok taku.

Si Jesus Chi Kangatuwan Un Pachi

14 Ked popotpotan taku chi pammati taku, ti si Jesus un Alak Apudyus, siya Kangatuwan un Pachi taku un ummoy kan Apudyus ud langit. 15 Ti ha Kangatuwan un Pachi taku, maawatala cha losan un kilakapsut taku, ti pilachasla cha kilalasin chi masubsubyen un isu taku bo, ngim kan siya, achipun lakabyasuy. 16 Ked mantegod taku un umacheli'n malluwalu kan Apudyus un malagchegu, ta awaton taku kachegula ya tuyungla kan chitaku si timpu un kasapuyan taku.

5

1 Kacha kangatuwan un pachi ked chilutukan cha asintatagula ya siya mapiliyan un mangitakchey kan cha tagu si sangwalan Apudyus. Siya mangichatun kan cha sagut ya losan un maichatun kan Apudyus gapu si byasbyasuycha. 2 Ked gapu ta tagu siya, maalusala cha makabyasuy un achipuncha ammu pin-acha koon un lawwing, ti ulay bo siya mismu alla bo mangkapuyala. 3 Ked gapu si kilakapsutla, masapuy un mangichatun si chatun kan Apudyus para si mismu'n byasuy la ya para kan cha byasbyasuy'n cha tagu.*

4 Lappun tagu si italungla chutukan chi uwalan long-eg si machayaw un kasasaed chi kangatuwan un pachi. Ti abus si Apudyus un manchutuk si tagu, un isun chi

‡ 4:12 4:12 Kalichodwa - ha kachayoman un somsomok chi tagu. Bukitkitala cha lachayom un somsomok. * 5:3 5:3 Leviticus 9:7

lanchutukala kan Aaron si awi.[†] ⁵ Ked isula bo kan Kristu, un achipunla chilutukan chi long-egla un mambyalin Kangatuwan un Pachi, ngim si Apudyus chi lanchutuk kan siya ya langibyega kan siya,

“Sika Alakku, si sala’n eygew lambyalilak un Amam.”[‡]

⁶ Siya bo langibyega si osa’n liigilin ugud Apudyus un kalala,

“Pachika si ing-inggala, un isun chi kilapachin Melchizedek.”[§]

⁷ Si illinggewan Jesus utla pita, inyibinla’n lalluwalu ya lanchawat kan Apudyus un makwa’n malagu kan siya si matoyala. Ked chingngeyn Apudyus chi luwalula ti tumuttuwa ya ingkumbyabyala somsomokla kan Apudyus.

⁸ Ulay lu Alak Apudyus siya, laacheyla un tumuttuwa gapu si lapampaligatala. ⁹ Ked gapu si hachi’n killingwala lipaila un lappun langkuyangala, siya lambyalilala puun chi mallalayun un mataguwan cha losan un tumuttuwa kan siya. ¹⁰ Ked chilutukan Apudyus siya un kangatuwan un pachi un isun chi kilapachin Melchizedek.

Ha Mitudtuchu Kan Cha Mangiyagey Si Pammaticha

¹¹ Achu piok un ibyega mipanggop kan cha alla’n byaleg, ngim mansukun un ipakaawat kan chikayu ti mabyeyeg un maawatanyu. ¹² Ti ulay lu labyeyeg chi lamatiyanyu ya kabyeeyanyu otyan un mantudtuchu kan cha uchum, ngim inggala si sala masapuyyu pay laing chi sabyali’n mantudtuchu kasin kan chikayu si cha chamchamu’n tudtuchu mipanggop si ugud Apudyus. Masapuyyu gatas, chakampun un mangkot-ong un makan. ¹³ Ti losan un sumusususu, sissiyen alak achipunla ammu

† 5:4 5:4 Exodus 28:1 ‡ 5:5 5:5 Psalm 2:7 § 5:6 5:6 Psalm 110:4

tudtuchu mipanggop si kilalintog. ¹⁴ Ngim cha mangkot-ong un makan ked para kan cha lalakman, un impaingsacha'n mansomsomok un milasincha bibiyu kan lawwing.

6

¹ Ked achi taku ipuputput chi chamchamu'n tudtuchu mipanggop kan Kristu ngim ituyuy taku achayon chi lachayom un tudtuchu ta chumakchakyan chi pammati taku. Achipun masapuy'n ikasikasin taku achayon chi puun chi pammati taku un isun chi mambyabyawiyen si lawwing un pin-a taku koon* ya in-ilon taku un mamati kan Apudyus, ² cha tudtuchu mipanggop si bunyeg, mangipatayan si ima kan cha iluwaluwan, kasin umuliyen cha latoy mataguwan ya mallalayun un manguisan Apudyus kan cha losan un tagu. ³ Ked ha koon taku otyan lu ipalubus Apudyus, achayon taku cha lachayom un tudtuchu un mampakoschey si pammati taku.

⁴⁻⁵ Ti cha tagu'n lan-awichencha pammatica, achipun makwa'n mambyabyawicha kasin. Lalawagen chi som-somokcha, lapachasanचा amod un binchisyun Apudyus, ya ilawatcha Ispiritun Apudyus. Kan lapachasanचा kilabiyun cha ugud Apudyus ya laliklacha pallakabyelin un mipaila si umali'n timpu. ⁶ Gapu ta lan-awichencha pammatica, pulus lu makwa'n mambyabyawicha kasin, ti isun chi ilansacha kasin si krus chi Alak Apudyus ya imbibiinचा si sangwalan चा tagu.

⁷ Chitaku miyalig un pita. Ha pita'n lauche-uchelan tumubu चा bibiyu'n muya un tumutup kan चा langawachi ked hachi binchisyulan Apudyus. ⁸ Ngim ha

* 6:1 6:1 Ha uchum un piola'n uguchon si Greek ha pin-a koon un mambyaleg un misilaan kan Apudyus ing-inggala.

pita'n tummubuwan cha lasi ya cha luut, lappun simbila. Ti achipun mabyeyeg ked yam-alon Apudyus si apuy.

⁹ Ngim ulay lu kamatchi ilugudmi, ay-ayatok un susu-lud, achipun kami machalagen mipanggop kan chikayu ti mantegod kami un labibbiyu kasasaedyu ked lamla-maonmi mataguwanyu. ¹⁰ Ti lalintog si Apudyus, ked achipunla maliwatan cha pin-ayu killingwa ya ayatyu kan siya un impailayu si pin-ayu laluyungan kan cha susu-lud taku un mamati ya sissiyen ituyutuyuyyu tuyungan chicha. ¹¹ Ked pionmi otyan kacha osa kan chikayu ipapatiyu ituyuy chi lamlamayu ta malak-amyu inggala si alungusla. ¹² Ya achi kayu sumachu-sachut, ngim ha koonyu tuyachonyu cha lamati ya langan-alusancha, ked ilawatcha ingkarin Apudyus.

Mantegochen Cha Ingkarin Apudyus

¹³ Si langkariyan Apudyus kan Abraham, gapu ta lappun langatngatu lu siya, intalungla long-egla langkariyan. ¹⁴ Kalala kan Abraham, "Ikarik un binchisyulak sika ya paachuwok cha galaklu."† ¹⁵ Gapu ta ilalu-alusan Abraham un languuway, laawatla ingkarin Apudyus.

¹⁶ Lu mansapata osa'n tagu, useyola ngachen chi osa'n langatngatu lu siya, ked hachi mampaloklok si ingkarila ya siya bo magamputan cha losan un lillili. ¹⁷ Ked kamatchi bo, un pion Apudyus un ipailan ustu-ustu kan cha tagu'n ummawat si ingkarila un achipun maobbo-obbos chi simsimmokla. Tilakcheyala alla gapu si ingkarila. ¹⁸ Killingwan Apudyus chi alla ta cha alla'n chuwa achipun maobbo-obbos ti pulus lu mantuntulli si Apudyus. Ked chitaku'n mamati kan siya masegeg taku'n mamopotpot

† 6:14 6:14 Genesis 22:16-17. Malipud si chamun langkari si Apudyus kan Abraham Gen. 12:4 inggala si liyalakan Isaac Gen. 21:5, lummaus chi 25 un tawon. Lummaus bo 60 un tawon, ot liyalak cha apula Gen. 25:26

si lamlama un illidchola kan chitaku. ¹⁹ Ked ha alla'n lam-lama taku, siya lumin-otan, mampakchot ya mangigoled si biyeg taku. Siya mangilussut kan chitaku si lumlokan taku'd langit si ustu'n inggewan Apudyus. ‡ ²⁰ Taplu tuyungan chitaku, ummun-ula si Jesus un lilumlok para kan chitaku. Siya lambyalin un kangatuwan un pachi taku si ing-inggala, un isun chi kilapachin Melchizedek si awi.

7

Ha Kilapachin Melchizedek

¹ Si Melchizedek, siya Ari ud Salem si awi ya osa'n pachin Apudyus un Kangatuwan. Si langulilan Abraham un ummoy lakagubyat ot ilabyakla cha opat un Ari, ilabot Melchizedek siya ot binchisyulala. ² Ot illidchon Abraham kan Melchizedek cha ingkasimpuyun cha losan un lasamsamcha.* Ha piola'n uguchon chi ngachen un Melchizedek, ked Arin chi kilalintog ya siya bo Ari ud Salem, hachi kalala'n, Ari un mampalin-awa ti ha piola'n uguchon chi Salem ked lin-awa. ³ Lappun liigili si mipanggop kan amala ya ilala ya ulay bo aappula. Ya lappun bod liigili si liyalakala ya latoyala. Miyalig si Melchizedek un Alak Apudyus un sissiyen pachi ing-inggala.

⁴ Itullong taku ked chi kilangatun Melchizedek, ti ulay si Abraham un leypuwan cha Judio, illidchola kan siya cha ingkasimpuyun cha silamsamla. ⁵ Ha illintog Apudyus mipanggop si ingkasimpuyu, abus cha galak Levi un pachi alla kalobbongan cha un mangawat si ingkasimpuyu kan cha asin-Judiocha, ulay lu man-iisucha'n galak Abraham. ⁶ Ngim ulay lu chakampun un galak Levi si Melchizedek, ilawatla ingkasimpuyu kan Abraham ya bilinchisyulala siya un langawat si ingkarin Apudyus. ⁷ Ked lappun

‡ 6:19 6:19 Leviticus 16:2 * 7:2 7:2 Genesis 14:17-20

chuwa-chuwalan ha tagu'n mambinchisyun ked langatngatu lu ha tagu'n binchisyulala. ⁸ Cha papachi un galak Levi langawat si ingkasimpuyu kan cha tagu, tagucha un matoy. Ngim si Melchizedek un langawat si ingkasimpuyun Abraham, matattagu siya ti siya imbyegan chi ugud Apudyus. ⁹ Ked maibyega taku un ulay si Levi, un mangaw-awat si ingkasimpuyu kan cha tagu, ked illidchola bo ingkasimpuyula gapu kan Abraham. ¹⁰ Ti chaampun miyalak si Levi si langabtan Melchizedek kan Abraham, ked maibyega taku un awed pay laing si Levi si long-eg apula'n Abraham.

Ha Kilapachin Jesus Ked Isun Chi Kilapachin Melchizedek

¹¹ Ked ammu taku un illidchon Apudyus chi lintog kan cha Judio un libyese si lanchutukala kan cha galak Levi un papachi. Lu umalay chi kilapachi un mampalintog si tagu, achipun otyan masapuy un awed sabyalin pachi un umali un isun chi kilapachin Melchizedek, un chakampun si kilapachin Aaron. ¹² Ti lu masukatan chi kilapachi, masapuy bo un masukatan chi lintog. ¹³ Ti lampeypu si sabyalin kilapuun si Apu taku, ked lappun ulay ossaan kan cha galakla un lansimbi un pachi si altar. ¹⁴ Ti lalaweg un lampeypu si Apu taku'n Jesu Kristu si kapuun Judah. Ked lappun imbyegan Moses mipanggop si kilapachin cha galak Judah.

¹⁵ Ked lalawlaweg chi alla lu awed sabyali'n pachi un lumoswa un isun Melchizedek. ¹⁶ Ha lambyalilan Jesus pachi chakampun un mipagapu si lintog un isun chi singgalak kan siya, ngim gapu si pallakabyelin mipanggop si biyeg un mallalayun. ¹⁷ Ti ha imbyegan chi liigilin ugud Apudyus mipanggop kan siya,

“Mampachika si ing-inggala un isun chi kilapachin Melchizedek.”†

¹⁸ Ked liwalin chi chachaan un lintog ti lakapsut chi kabyebyelinla ya lappun simbila. ¹⁹ Ti lappun kabyebyelin chi lintog Moses un mampalintog si tagu. Ked si sala, laa-tod kan chitaku chi labibbiyu un lamlama un umacheliyan taku kan Apudyus.

²⁰ Ked awed bo ingkarin Apudyus. Lappun kamatchi si ingkarila si lampachiyen cha uchum. ²¹ Ngim si lambyalilan Jesus pachi, ingkarin Apudyus kalan kan siya:

“Sakon si Apudyus, ikarik un sika pachi si ing-inggala, ked achipun makwa un maobbo-obbos chi som-somokku.”‡

²² Gapu si alla'n ingkarila, si Jesus chi mambyalin un malakchey taku si labibbiyu un katuyagen Apudyus si tagu lu ha chachaan.

²³ Ha chamu, achu cha papachi'n lampaspasali lampachi ked achipuncha lantuyuy si kilapachicha ti lato-latoycha. ²⁴ Ngim si Jesus, sissiya kilapachila ti matatagu ing-inggala. ²⁵ Ked hachi gapula un kabyeeyala'n malagu kan cha umacheli kan Apudyus gapu kan siya ti matatagu ing-inggala un mangiyayuk kan chicha si sangwalan Apudyus.

²⁶ Ked si Jesus chi kangatuwan un pachi un miyapot kan chitaku. Ti laapudyusan siya, lappun kachillawala, lappun byasuyula, lisila kan cha malagbyasuy ya lipangatu'd langit. ²⁷ Chakampun un isun cha uchum un kangatuwan un papachi un biligat un masapuy'n manchatun kan Apudyus gapu si basuyula ya byasuyen cha tagu. Ngim si Jesus, lamingpingsan chi langichatulala si mismu'n long-egla un matoy ked umalay ing-inggala taplu mapakawan cha

† 7:17 7:17 Psalm 110:4 ‡ 7:21 7:21 Psalm 110:4

byasuyn cha tagu. ²⁸ Ti mibyesey si lintog Moses, awed cha tagu'n lachutukan un kangatuwan un pachi, ulay lu lakapsutchu. Ngim ha ingkarin Apudyus, un ummun-ulud si lintog, chilutukala un kangatuwan un pachi Alakla un lappun byasuyla si ing-inggala.

8

Si Jesus Chi Kangatuwan Un Pachi Taku

¹ Ha alla'n pionmi'n uguchon: Awed chi kangatuwan un pachi taku un ummamuy si machuwalan chi Kangatuwan un Apudyus ud langit un makaturay kan siya. ² Ked mansimsimbi un kangatuwan un pachi si Kasantuwan un Lugey un siya tuttuwa'n sigey un tinulda un si Apudyus mismu chi lamaud, chakampun si tagu.

³ Kacha kangatuwan un pachi ked lachutukancha un mangichatun kan cha sagut ya cha ayam un chatun kan Apudyus. Ked gapu ta siya kangatuwan un pachi taku masapuy'n awed bo ichatunla kan Apudyus. ⁴ Lu awed si Jesus utla pita si sala, achipun makwa un mampachi ti allat cha papachi un mangichatun kan cha sagut un imbilin chi lintog Moses. ⁵ Ha kawachicha un pachi ked isun chi kopya ya alliliwan chi awed ud langit un igew Apudyus. Ti alla pun un mampaud si Moses si sigey un tinulda un manchaychayawancha, bilegbyegaan Apudyus siya un kalala, "Masapuy'n ammam tuyachon cha losan un kopyan chi impailak kan sika si illinggewam si bilig."* ⁶ Ngim si sala, ha kawachin Jesus un lipiyey kan siya un kangatuwan un pachi ked langatngatu lu ha kawachin cha ummula'n pachi, ti siya mangiyugud si labibbiyun tuyeg Apudyus kan cha tagu. Labibbiyu baru'n tuyeg Apudyus lu ummulan tuyegla ti libyasey si labibbiyun ingkarila.

* 8:5 8:5 Exodus 25:40

⁷ Ti lu lappun kuyang chi chamu'n intuyeg Apudyus, achipun otyan masapuy'n awed mikadwa'n tuyeg. ⁸ Ngim tilagamun Apudyus chi kilakuyang cha tagu ot kalala: "Gumatong chi timpu kalan chi Apu un mangwaak si baru'n katuyagen

kan cha Iyisrael ya cha iJudah.

⁹ Chakampun un isun chi tuyeg un killingwak kan cha aappucha

si eygew un langitallayak kan chicha'd Egypt.

Ti achipuncha tilungpey chi intuyegku, ot lan-awichek chicha, kalan Apudyus.

¹⁰ Allaya baru'n tuyeg un kook kan cha tagu'd Israel si umali'n eygew.

Pasigku ipaspasmok kan chicha cha lintogku ya kook ta igettokcha tuttuwaon.

Ked sakon chi man-Apudyuscha ya chicha bo mantaguk.

¹¹ Ked achipun masapuy un man-asitudtuchucha willu man-asibyegacha,

'Ammuwonyu si Apudyus, ti losan cha tagu ammuwon sakon,

cha kabyabyaan inggala cha kangatuwan.'

¹² Ti pakawalok cha byasbyasuycha ya

achipunku sosomkon cha kilalawwingcha."[†]

¹³ Ha mangibyeg-an Apudyus si baru'n tuyeg, killingwala ummulan tuyeg un magamput chi kasimbiyala. Ked ammu taku un losan un magamput chi kasimbiyala ya chummachaan ked achipun mabyeyeg ked maumas.

9

Ha Chachaan Ya Baru'n Palagchaychayaw Kan Apudyus

[†] 8:12 8:12 v. 8-12 Jeremiah 31:31-34

¹ Ot si sala, ha ummula'n intuyeg Apudyus ked awed cha bilinla mipanggop si palagchaychayaw ya pilaudcha'n sigey un tinulda un manchaychayawancha utla pita.*

² Hachi'n sigey un tinulda ked awed chi chuwa'n kuwetula. Ha lasinla un ummula'n kuwetu ked lingachelancha un Lasantuwan un Lugey, un inggewan cha papattayan si silaw ya lamisaan un lipapattayan cha tilapay un lichatun kan Apudyus.† ³ Ha mikadwa'n kuwetu un labyebyeckak si ketila ked lingachencha Kasantuwan un Lugey un para kan Apudyus. ⁴ Cha inggew ked cha bilalitik un altar un sosoggen si insenso ya kasun un lapuntuyan si byalitik, un kalancha, Kasun chi Tuyeg. Si chayom chi Kasun inggew chi bilalitik un angang un inggewan chi manna ya inggew bo si kasun chi sekud Aaron un summimit ya chuwa'n tappitap un byetu'n ligiliyan chi simpuyu'n bilin Apudyus. ⁵ Ked ha ngatuwon chi kasun, awed cha anghel un ngadloncha cherubim un mangipaila si kilaawed Apudyus. Tilalikchungan chi payakcha chi tangub chi kasun un laweyakgiyan si chaya si tilawon ta matapulan cha byasuyn cha tagu. Ngim chakampun si sala'n timpu chi mangipakaawatak kan cha laoy.

⁶ Lu laleman cha losan un awed si Sigey un tinulda, ked biligat un lumlok cha papachi si ummula'n kuwetu ta kooncha biyangcha. ⁷ Ngim abus chi kangatuwan un pachi si makaslok si langinchayom un mikadwa'n kuwetu, ked mamingsan si sintawon chi lumlokala. Ked masapuy'n awed illokla si chaya un ichatunla kan Apudyus gapu si byasuyla ya byasuyn cha tagu un achipuncha gilagaya.‡ ⁸ Ked gapu si alla, impakaammun chi Ispiritun Apudyus un achipun makaslok chi tagu si Kasantuwan un

* 9:1 9:1 Exodus 25-27, 30; Leviticus 24:1-9 † 9:2 9:2 Liglatun chi Tabernacle. ‡ 9:7 9:7 Leviticus 16

Lugey lu sissiyān awed chi ummula'n kuwetu. ⁹ Losan cha alla awed chi miyaligela si sala'n timpu. Ti cha sagut ya chatchatun un ayam un inchatun cha papachi ked achipuncha makacheyus si somsomok cha manchay-chayaw. ¹⁰ Cha alla'n bilbilin mipanggop si makan, mailum ya cha kalasin chi in-ilon un manchiyus si long-eg. Losan cha alla ked langinlasin un bilbilin un makwa inggala umali timpu'n mamaliwan Apudyus si losa-losan.

¹¹ Ngim ummali si Kristu un kangatuwan un pachin cha bibiyu'n byaleg un pin-a taku mapachas si sala. Lilumlok siya si langatngatu ya simbumayu un sigey un tinulda ud langit, un achipun chi tagu pilaud ya lappun si alla'n lubung. ¹² Lamingpingsan lilumlok si Kristu si Kasantuwan un Lugey. Ked chakampun si chayan cha keyching ya ayyubun cha byaka chi inyawitla un inchatunla ngim ha mismu'n chayala inchatunla ta makaan cha byasuy taku ya matagu taku ing-inggala. ¹³ Si lintog, lu ha osa'n tagu ked mibilang un kaisaw, masapuy'n iweyakgiyancha si chayan cha keyching ya laki'n byaka un lakamsan si chebun chi lasgob un bumalasang un byaka ta mapapeykascha si kilalawwingcha. [§] ¹⁴ Ked sinchumadlu kilabyelin chi chayan Kristu! Mipagapu si mallalayun un Ispiritu, inchuyala long-egla un lappun kabyasbyasuyala kan Apudyus. Ked ha chayala mameykas si somsomok taku ta man-awichen taku cha lawwing un lappun puupu-utla ta mansimbi taku kan Apudyus un latattagu.

¹⁵ Ked hachi gapula'n si Kristu pin-a mangiyugud si

§ 9:13 9:13 Chuwa kalasin chi chatun si alla. Ha keyching ya lakin byaka, tilawon un maichatun para si byasuy'n cha kangatuwan un pachi ya cha tagu. Lu ha chebu, itulongyu Numbers 19. Lu awed tagu un lachimok gapu ta iloglela lecheg chi tagu, masapuy'n mawayakgiyan si chelum un lichoga si chebun chi lasgob un mancheyaeg un byaka, ked mibilang un mampeykas kasin.

baru'n tuyeg Apudyus kan cha tagu, taplu cha chilutukan Apudyus awatoncha mallalayun un tawid un ingkarila. Gapu si latoyala, silakala chicha ta mawayawayaan cha lakabyasuy si ummula'n katuyagen.*

¹⁶ Lu awed liigili si kasuyatan chi osa'n tagu mipanggop si tawid, lappun makaaya si tawidla inggalà mapalok-lokan un latoy chi langwa si hachi'n kasuyatan. ¹⁷ Ti lappun makwaan chi kasuyatan lu sissiyen matatagu chi tagu'n langwa. Alla kakwaala lu latoy chi tagu'n langwa. ¹⁸ Hachi gapula'n ulay chi ummula'n tuyeg Apudyus ked lappun lakwaala lu lappun chaya un siya mampaloklok un awed latoy.† ¹⁹ Ti ha killingwan Moses si awi si langibyegbyeg-ala kacha bilin chi lintog kan cha tagu, langaya si chayan cha ayyubun byaka ya keyching ot kilamsala si chelum. Ot langaya si chutchut chi keylilu un lakoleyan si mancheyaeg ot impakatla si pingin chi kayu'n hysop. Ot illusongla si chaya ot inweyakgila si liblun chi lintog ya losan un tagu'n illinggew. ²⁰ Kalala, "Ha alla'n chaya siya mangipaloklok si intuyeg Apudyus kan chikayu un imbilinla un masapuy'n tuttuwaonyu."‡ ²¹ Ot liweyakgiyan bod Moses si chaya chi Sigey un tinulda ya cha losan un mausey si manchaychayawancha. ²² Ha katuttuwaala, kalan chi lintog un allà akit un losan un byaleg ked machuysan si chaya, ya lu lappun mibukbuk si chaya lappun bod mapakawan si byasuy.

* 9:15 9:15 Ha original un Greek un ugud un lausey, chuwa piola'n uguchon. Osa katuyagen. Ha osa, imbilin chi tagu un laigili mipanggop si miwayasan chi pitala. † 9:18 9:18 Ha ugalin cha Judio, lu lantuyeg chi chuwa'n tagu, mampeyticha ta paloklokancha un tungpayoncha lantuyagencha. Itullongyu Genesis 15, ha killingwan Apudyus un lampaloklok un tungpayola ingkarila kan Abraham. ‡ 9:20 9:20 Exodus 24:8 Itullongyu bo imbyegan Apu Jesus si Luke 22:20

Ha Lichatulan Jesu Kristu Machuysan Cha Byasbyasuy Taku

²³ Ked losan cha alla'n byaleg un isun chi liglatun cha awed ud langit ked masapuy'n machuysan cha gapu si katla'n chatun. Ngim cha awed ud langit ked masapuy'cha labibbiyu'n michatun lu cha alla. ²⁴ Ti achipun lilumlok si Kristu si Lasantuwan un Lugey un pilaud chi tagu ya lagechawan chi tuttuwa'n lugey. Ngim lilumlok ud langit mismu ked awed si sala un mangitakchey kan chitaku si sangwalan Apudyus. ²⁵ Ked chakampun si lilumlok ud langit ta umoyla ikasi-kasin ichatun chi long-egla un isun chi kangatuwan un pachi un tilawon un lumlok si Kasantuwan un Lugey un mangichatun si chayan cha ayam. ²⁶ Ti lu katchi killingwala, ikasi-kasinla bò amin malligat malipud si lakwaan chi lubung. Ngim si alungus chi timpu lamingpingsan ummali taplu si mangichuyaala si long-egla un matoy, ked makwa'n kaalola byasuy. ²⁷ Lakodchongan chi tagu un matoy mamingsan, ked lu magamput, kuison Apudyus. ²⁸ Isun Kristu, lamingpingsan un inchuyala long-egla ta kaalola cha byasuy'n cha tagu. Ked asi umali kasin, chakampun un gapu si byasuy, ngim taguwola cha manguuway kan siya.

10

Lamingpingsan Chi Langichayaan Kristu Si long-egla Para Kan Cha Losan

¹ Ha lintog Moses ked alliliwan cha bibiyu'n byaleg un gumatong, chakampun un tuttuwa'n kopya cha alla'n katuttuwaan. Gapu si alla, achipun pulus mapalintog cha umacheli manchayaw kan Apudyus mipagapu si tilawon un chatun si ayam. ² Ti lu tuttuwa'n lamingpingsan un lachuysan cha byasbyasuy'n cha manchaychayaw kan Apudyus, lappun otyan laliklklacha un lakabyasuy'cha

ya inyageycha otyan un manchatun. ³ Ngim cha alla'n ichatu-chatuncha ked tilawon un mangipakagasmok si byasbyasuycha. ⁴ Ti achipun makwa'n kaalon chi chayan cha byaka ya keyching cha byasu.

⁵ Ked si ummaliyan Kristu utla lubung, kalala kan Apudyus,

“Chakampun si ayam un michatu-chatun ya cha uchum un chatun chi piom, ngim insagalam chi long-egku un michatun.

⁶ Achipunka mas-om kan cha chatchatun un sogsoggoncha ya cha ichatu-chatuncha para si byasbyasuycha.”

⁷ Oli pun kalak, allaak Apudyus, ummaliyak un mangwa si piom, un siya liigili mipanggop kan sakon si liblun chi lintog.*

⁸ Umula, kalala, achipunlu pion ya mas-oman cha michatun ya cha chatun un sogsoggoncha ya cha ichatchatuncha para si byasbyasuycha, ulay lu siya liilintog kan chicha. ⁹ Lagamput pun kalala, Allaak, Apudyus, ummaliyak un mangwa si piom. Kilaan Apudyus chi ummula'n michatun ot insukatla michatulan Kristu. ¹⁰ Gapu ta killingwan Jesu Kristu chi pion Apudyus, pummeykas taku kan cha byasu taku mipagapu si lamingpingsan un langichatulala si long-egla.

¹¹ Ileygew un mansimsimbi kacha pachi ya ikasi-kasinja manchatun si ayam kan Apudyus. Ngim achipun makwa un kaalon cha chatun cha byasu'n cha tagu.

¹² Ngim si Kristu, lamingsanla inchatun chi long-egla para si byasu taku, ked umalay si ing-inggala. Lagamput pun, ummamuy si machuwalan Apudyus ud langit un makaturay kan siya. ¹³ Ked udchi man-uwayala inggala abyakon

* 10:7 10:7 Psalm 40:6-8

Apudyus cha kabusuyla. ¹⁴ Ked gapu si lamingpingsan un lanchatulana Jesu Kristu, lapalintogla ing-inggala cha pummeymas un tagun Apudyus.

¹⁵ Ked ha Ispiritun Apudyus takcheyala bo alla kan chitaku. Umula kalala,

¹⁶ “Allaya baru’n tuyeg un kook kan chicha si umali’n eygew, kalan Apudyus.

Imuyak cha lintogku si pusucha ya igilik si som-somokcha.”

¹⁷ Ya kalala bo,

“Achipunku sosomkon cha byasuycha ya cha lawwing un killingwacha.”†

¹⁸ Si sala lu lapakawan cha byasuy, achipun masapuy’n awed kasin michatun para si byasuy.

Tumeyod Taku Un Mansagung Kan Apudyus

¹⁹ Ked susulud, lawayawayaan taku un makaslok si Kasantuwan un Lugey un igew Apudyus gapu si chayan Jesus. ²⁰ Gapu si langichatulala si long-egla, inlukatla kan chitaku chi baru ya mataguwan un chayan, isun chi lilum-sut si ketila un mamallod si lumlokan si igew Apudyus.‡

²¹ Ked si sala awed chi mallakabyelin un pachi taku un mangayyuwan kan chitaku un tagun Apudyus. ²² Ked umacheli taku kan Apudyus un sipupusu ya mantegod chi pammati taku kan siya, ti lachuysan chi somsomok taku si cha kilalawwing un isun chi laweyakgiyan taku si chayan Jesus ya isun chi lachuysan chi long-eg taku si mampeymas un chelum.§ ²³ Ked ooglen taku lamlama taku kan Apudyus un lappun chuwa-chuwala, ti si Apudyus

† 10:17 10:17 v. 16-17 Jeremiah 31:33-34 ‡ 10:20 10:20 Ha lapissayan chi ketilan chi templo, Mark 15:38 § 10:22 10:22 Ha tudtuchu mipanggop si wayakgiyan cha papachi si chaya, Exodus 29:21. Ha mambyebyayan si long-eg - Exodus 29:4, 30:17-21, 40:30-32. Itullongyu bo ingkarin Apudyus si Ezekiel 36:25

ked mantegochen un tungpayola cha ingkarila. ²⁴ Ya somsomkon taku in-ilon taku mangipakoschey si ayat si kacha osa ya mangwa si bibiyu. ²⁵ Ya achi taku iyagey un pin-a man-um-ummung kan cha kadwa taku'n mamati, un isun chi kokdon cha uchum. Ngim man-asisegeg taku, amod gey si sala'n maila taku'n chanchali chi eygew un mangulilan Apu Jesus.

²⁶ Ti lu igagaya taku ituytuyuy un mangwa si byasuy un lagamput taku ilagammu chi katuttuwaan, lappun uchum si michatun un makakaan kan cha byasuy. ²⁷ Ya lappun bo uchum si koon taku lu achi taku uwayon chi kaog-ogyat un malusaan Apudyus ya gumilegileb un apuy un mangikisap kan cha bumusuy kan Apudyus. ²⁸ Mapatoy un achipun makacheguwan chi tagu'n sumupling si lintog Moses lu awed chuwa willu tiyu un mansistigu si byasuyla.* ²⁹ Ked sin-umamod bo machusaan chi tagu'n mangikiteg si Alak Apudyus ya manliwliw-ala chaya un langipaloklok si katuyagen Apudyus un siya lameykas si cha byasuy ya cha langam-amsiw si malagchegu un Ispiritu. ³⁰ Ti ammu taku langibyega, "Sakon chi simbiyang un bumayos. Sakon chi mamayed." Kalala bo, "Kuison Apudyus cha tagula."† ³¹ Kaog-ogyat cha mallak-am si chusan chi latattagu'n Apudyus.

³² Somsomkonyu chi kasasaedyu si lummaus un timpu. Si lalawagen chi somsomokyu, ilan-alusanyu amod un ligat ngim achipun kayu lampaabyak, ³³ sin-udchuman langig-iggaan ya pilampaligatan chikayu si sangwalan cha achu'n tagu. Ya sin-udchuman, lakasagala kayu un mipati makaligat kan cha bubuyun un lamati. ³⁴ Ti kilacheguwanyu bubuyunyu'n lamati un labyabyayud. Ya ulay silamsamcha kukkuwayu, ilan-alusanyu un lagalas

* 10:28 10:28 Deuteronomy 17:2-7 † 10:30 10:30 Deuteronomy 32:35-36

kayu ti ammu un mismu un awed chi labibbiyu ya malalayun un kukkuwayu ud langit.

³⁵ Ked achiyu kaalon chi lamlamayu ya tegodyu ti chakey magunggulayu. ³⁶ Masapuy un man-alu-alus kayu ta siyad koonyu chi pion Apudyus ked awatonyu cha ingkarila. ³⁷ Ti kalan chi liigili'n ugud Apudyus, "Achipun mabyeyeg ked umali siya, achipunla byeybyeegon.

³⁸ Ked ha lalintog un taguk ked matatagu gapu si pammati, ngim lu man-awichela sakon, achipulak mas-om kan siya." ‡

³⁹ Ngim achipun taku mibilang kan cha tagu'n lanawichencha si Apudyus ot latayakcha, ngim mibilang taku kan cha mamati ya matagu ing-inggala.

11

Kilapotog Chi Pammati

¹ Ha pammati ked maligulachuwan un matungpey alla'n lamlamaon taku. Siya mambyaseyan taku si cha byaleg un achipun taku miila ked awed cha. ² Gapu si pammatin cha aappu taku, hachi langiteulan Apudyus kan chicha.

³ Gapu si pammati maawatan taku un lakwa lubung ya losan un miila'n byaleg mipagapu si ugud Apudyus,* ta cha maila lampeypucha si achipun maila.

⁴ Gapu ta alla pammatin Abel, lakaay-ayu inchatunla kan Apudyus lu ha inchatun Cain.† Gapu si pammatila, imbilang Apudyus siya un lalintog ya impailan Apudyus chi alla si langawatala si inchatunla. Ulay lu latoy si Abel,

‡ 10:38 10:38 Isaiah 26:20; Habakkuk 2:3-4 Itullongyu 1:17 ya Galatians 3:11

* 11:3 11:3 Psalm 33:6, 9 † 11:4 11:4 Genesis 4:3-10

sissiyān awed pay laing ibyegbyegala kan chitaku gapu si pammatila.

⁵ Gapu si pammati, achipun Enoch pilachas chi otoy ti illayan Apudyus siya un sissiya'n matattagu, ot achipun laochesan. Ti kalan chi liigili'n ugud Apudyus un sakbyey un illayan Apudyus siya, ilay-ayula si Apudyus.[‡] ⁶ Ked lappun tagu si makaay-ayu kan Apudyus lu lappun pammatila. Ti lu silu umachali kan Apudyus, masapuy'n patiyola un awed si Apudyus ya gunggulaala cha mangipapati mansingit kan siya.

⁷ Gapu si pammati, chingngeyn Noah impatubgan Apudyus mipanggop si makmakwa si umali'n eygew ulay achipunla intullong. Ot lampaud si chakeyn bapur ta matagucha'n simbyeyan.[§] Ked gapu si pammatila, impailala un lawwik chi lubung. Ked siya imbilang Apudyus un lalintog gapu si pammatila.

Ha Pammatin Abraham

⁸ Gapu si pammati, tummuttuwa si Abraham si langayagen Apudyus kan siya ot ummoy si osa'n ili un ingkarila'n idchon kan siya. Tilelala ilila, un lappun ammula lu udma ayala.* ⁹ Gapu si pammati, illinggew si Abraham un isun chi kakkaili si pita'n ingkarin Apudyus kan siya. Illinggew siya si sigey un tinulda, ulay bo cha alakla'n Isaac ya apula'n Jacob un makatawid kan siya si ingkarin Apudyus. ¹⁰ Ti lilamlaman Abraham chi siudad un mallalayun chi lisaachela, un pilaud ya killingwan Apudyus.

¹¹ Gapu si pammati, lakwa'n gummalak cha Abraham kan Sarah, ulay lu leyakayakay siya ya byasig si Sarah ti imbilangla un mantegochen si Apudyus un tungpayola chi ingkarila.[†] ¹² Ked isun chi latoy si Abraham ti achipun

[‡] 11:5 11:5 Genesis 5:21-24 [§] 11:7 11:7 Genesis 6:13-22 * 11:8 11:8 Genesis 12:1-5 [†] 11:11 11:11 Genesis 18:11-14, 21:2

makagalak, ngim lampeypu kan siya chi ummachu-achu un galak un isun chi kaachun cha bituwon ud langit ya kaachun cha legen si teyanteg chi byeybyey.

¹³ Lamati losan cha alla'n tagu kan Apudyus inggala latoycha. Achipuncha ilawat cha ingkarin Apudyus ngim intullongcha abus ya lilamlamacha cha kari ulay lu mabyeyeg chi katungpayala. Ked biligbigcha un mangilicha ya kakkailicha utla pita. ¹⁴ Cha tagu'n mangibyega si kamatchi ked ipailacha un awed chi singsing-toncha un mismu'n ilicha. ¹⁵ Lu siya sosomkoncha hachi'n ilin tilelancha, lawayacha otyan un mangulin. ¹⁶ Ngim ha lilamlamacha ked labibbiyu un ili, ked siya ud langit. Ot hachi gapula un achipun mabiin si Apudyus un maawagen un Apudyuscha, ti inyaallala osa'n siudad para kan chicha.

¹⁷ Gapu ta alla pammatin Abraham kan Apudyus, lakasagalan mangichatun kan Isaac un alakla si lamapachasan Apudyus kan siya. Ilawatla cha ingkarin Apudyus ot lakasagala'n mangichatun si ossaan un alakla, ¹⁸ ulay lu imbyegan Apudyus kan siya, "Mipagapu kan Isaac chi mampeypuwan cha galaklu."‡ ¹⁹ Biligbig Abraham un kabyeeyan Apudyus un mangipuuli malagu si latoy. Ked isun chi katchi lakwa un isun chi langulin kan siya si Isaac malipud si otoy.

²⁰ Gapu si pammati, chilawat Isaac chi binchisyun Apudyus kan cha Jacob kan Esau mipanggop si umali'n eygew.§

²¹ Gapu si pammati, sakbyey un matoy si Jacob, bilinchisyulala illuwaluwan cha alak Joseph. Lalum-uk si

‡ 11:18 11:18 v. 17-18 Genesis 22:1-14, awed cha uchum un alak cha Abraham ya asawala, ngim Isaac chi mibilang un os-ossaan un alakla ti liyalak un katungpayan cha ingkarin Apudyus. Itullongyu Romans 9:7-9 § 11:20 11:20 Genesis 27:27-29

sekudla ot chilaychayawla si Apudyus.*

²² Gapu si pammati, sakbyey un matoy si Joseph, imbyegalad chi umoyolan cha iyIsrael ud Egypt, ya imbilinla bo kooncha mipanggop si lechegla.†

Mipanggop Si Pammatin Moses

²³ Gapu si pammatin cha chachakkeyn Moses, si liyalak si Moses, intayucha siya si tiyu'n buyan. Gapu ta intullongcha'n laleman chi alak, achipuncha ummogyat un lalupling si illintog chi Ari.‡

²⁴ Gapu si pammati, si chummakey pun si Moses, illissala un alakon chi byebyai un alak Pharaoh.§ ²⁵ Ti un-ulloyola makaligligat kan cha tagun Apudyus lu ha lak-amola makaganggalas si byasuy si sin-akitan. ²⁶ Imbilangla un lapotpotog chi makaligat gapu kan Kristu lu ha losan un kilabyaklang ud Egypt, ti lamlamaola chi gunggulan Apudyus si umali'n eygew. ²⁷ Gapu si pammati, tilelan Moses ud Egypt un lappun ogyatla si sangan chi Ari. ilan-alusala chi ligat un lilak-amla ti isun chi intullongla si Apudyus un achipun maila. ²⁸ Gapu si pammati, imbilinla un ganggalasoncha Piyastan Lallausan ya imbilinla kan cha iyIsrael un weyakgiyancha si chayan chi keylilu lap-at chi sawang chi byeyoycha ta achipun chi Anghel chi Otoy otoyon cha panguyun alak un leyaki.*

²⁹ Gapu si pammati, chummemang cha iyIsrael ud Mancheyaeg un Byebyey un isun chi illoycha mammagan pita. Ngim pilachas pun cha iyEgypt un chumemang, laaludcha.†

* 11:21 11:21 Genesis 47:31, 48:1-20 † 11:22 11:22 Genesis 50:24-25
 ‡ 11:23 11:23 Exodus 1:22, 2:2 § 11:24 11:24 Exodus 2:10-12 * 11:28
 11:28 Exodus 12:21-30 † 11:29 11:29 Exodus 14:21-31

³⁰ Gapu si pammati, liguy-ub chi bilatu'n ayed ud Jerico, si lagamputcha langangkalliguwan cha iyIsrael si pitu'n eygew.‡

³¹ Gapu si pammati, achipun lakakatoy si Rahab un puta si latoyan cha kailiyala un achipun lamati kan Apudyus. Ti limangilila cha libuun malamcheg si hachi'n ili.§

³² Achu pay chi makwa'n ibyegak ngim umalay chi hachi, ti kumuyang chi timpuk un mangug-uggud mipanggop kan cha Gideon, Barak, Samson, Jephthah, David, Samuel ya cha propeta.* ³³ Mipagapu si pammaticha, ilabyakcha cha gilubyatcha'n ili, lalintog chi lantuturaycha ya ilawatcha ingkarin Apudyus. Gapu si pammaticha, pilaikomcha tupok cha layun,† ³⁴ cha uchum, achipuncha lasgob si gumilgillaub un apuy,‡ ya lalisiyancha mapatoyan cha si sabli. Lakapsutcha ngim kummoscheycha. Ked lambyalin cha kummoscheyn lakagubyat ot pileyyawcha cha susuychachun cha kakkaili. ³⁵ Gapu si pammati, ilawat cha uchum un byebbyebyai cha latagu kasin un kabyeyoycha'n latoy.§

Ngim illinggew cha uchum un tagu un lapampaligatan inggala latoycha, issancha un mawayawayaan ti lamla-maoncha labibbiyu'n biyeg si umuliyancha mataguwan kasin. ³⁶ Cha uchum, laam-amsiwcha ya labyaubyauntan cha, ked cha uchum lakawayan cha ya laibyayudcha. ³⁷ Labinbintuk cha uchum inggala latoycha, lalagachi langkadwa cha uchum ya lapatoy cha uchum si sabli. Cha

‡ 11:30 11:30 Joshua 6:12-21 § 11:31 11:31 Joshua 2:1-21, 6:22-25

* 11:32 11:32 Pangpangu - Judges 6:11--8:32 (Gideon), 4:6--5:31 (Barak), 13:2--16:31 (Samson), 11:1--12:7 (Jephta), 1 Samuel 16:1; 1 Kings 2:11 (David), 1 Samuel 1:1-25 (Samuel). † 11:33 11:33 Daniel 6:1-27 ‡ 11:34 11:34

Daniel 3:1-30 § 11:35 11:35 1 Kings 17:17-24; 2 Kings 4:25-37

uchum gapu ta kapuscha, lapampaligatancha ya laamamischa lalliklikwoscha un lansilup si kublit chi keylilu ya keyching. ³⁸ Lalliklikwoscha si lugey un lappun ummili ya si bibbilig ya lilliyang ya abut chi pita. Achipun lumbong cha tagu utla lubung un makikadwa kan chicha.

³⁹ Losan cha ked bibiyu maibyegebyega kan chicha gapu si pammatica ngim achipun cha laawat chi ingkarin Apudyus. ⁴⁰ Ti awed chi labibbiyun byaleg un simsimmok Apudyus para kan chitaku losan. Ha panggopla ked kadwa taku chicha un umawat si katungpayan chi ingkarila ta mambyalilola chicha lappun langkuyanganca.

12

Si Apudyus Un Ama Taku

¹ Ked chitaku bo, gapu ta achu-achu tagu'n langalligu kan chitaku un langipaloklok si pammatica, masapuy'n kaalon taku cha losan un sumlod ya cha byasuy un langituray kan chitaku. Ked igga taku kabyeeyan taku un mangwa si simsimmok Apudyus un isun chi osa'n umoy makatodtodchak si todtodchak. ² Ya ipapati taku un mangisosomok kan Jesus un puun ya mangigamput si pammati taku. Ilan-alusala cha ligat si krus un achipunla imbibiin chi latoyala gapu si gumalasala un lan-uuway kan siya. Ked si sala, awed un ummamuy si machuwalan Apudyus ud langit un makaturay kan siya.

³ Ked ammanyu somsomkon chi in-ilon Jesus un langan-alus si amod un ligat un killingwan cha malag-byasuy kan siya, ta achipun kayu umuya willu achipunu iyagey un mantegod kan Apudyus. ⁴ Ti ha katuttuwaan, lappun mit lapatoy kan chikayu si mamadpachasanyu un achipun makabyasuy. ⁵ Ha laliwatanyu ugud Apudyus un malegeg kan chikayu un imbilangla un aalakla? Kalala, "Alakku, achim manliwliw-an chi palagsaplit Apudyus

ya achika umuya lu omeyala sika.

⁶ Ti si Apudyus saplitala cha ay-ayatola ya chusaola cha losan un imbilangla un alakla.”*

⁷ Ked alusanyu ligat ya ibilangyu un isun chi mansasaplit Apudyus kan chikayu ti imbilangla chikayu un aalakla. Ti lappun alak un achipun chi amala omyan ya saplitan. ⁸ Lu achipunla chikayu saplitan un isun chi mansasaplitla kan cha losan un alakla, chakampun un tuttuwa’n alak chikayu ngim sabyali sin-alak kan chikayu. ⁹ Isun cha chachakkey taku utla pita, saplitancha chitaku ked potgon taku mit chicha. Singkumayu otyan un mampaituray taku kan Ama taku’d langit ta matatagu taku. ¹⁰ Ti cha aamma taku utla pita, sin-akitan chi mansasaplitcha kan chitaku un simsimmokcha’n bibiyuwoncha. Ngim si Apudyus saplitala chitaku si bumayuwan taku, ta mambyalin taku laapudyusan un isula. ¹¹ Ha timpun chi masaplitan taku, achipun taku magalasan ti mansigeb. Ngim lu lagamput, ha ibungala ked luminawaan chi somsomok ya lalintog un biyeg kan chitaku’n lakapachas si saplitla.

Tudtuchu Ya Lipatubgan Bilin

¹² Ked, pakoscheyonyu cha laungeyn imayu ya lakapsut un puwogyu. ¹³ Ked ituyuyyu biyeg un makaay-ayu kan Apudyus, ta cha mampilapilay chi pammatacha’n mangitutullong kan chikayu ked achipuncha kumapsut ngim kumoscheycha.

¹⁴ Iggayu kabyeeyanyu’n makatimpuyug kan cha losan un tagu ya iggayu kabyeeyanyu un umulud si laapudyusan un kabibiyeg, ti lu achipun laapudyusan chi tagu, ked achipunla itullong si Apudyus. ¹⁵ Masapuy’n ilanyu ta lappun otyan mangissan kan chikayu si kachegun Apudyus.

*

^{12:6} ^{12:6} 5-6 Proverbs 3:11-12

Ya ilanyu ta lappun otyan manlotwachen cha lawwing langkedlu umiklap ya gumulu ya achu cha mitakuyung. ¹⁶ Ked ilanyu ta lappun kan chikayu chi mangwa si kakitkitagen willu achipunla ipotog chi laapudyusan un byaleg un isun Esau. Ti insukatla kalobbongan chi panguyu'n alak si singkumakan.† ¹⁷ Ked ammuyu un lagamput pu alla, piola'n ayan chi binchisyun amala ngim ilissan amala. Ti liluus un lappun mamaliw si killingwala ulay lu lalluluwa un langibyabyawi.

¹⁸ Ha umacheliyan taku kan Apudyus ked chakampun un isun cha lapachasan cha iyIsrael ud Bilig Sinai un ummachelicha si osa'n bilig un inggew chi gumilegileb un apuy, manggikbot ya bum mali. ¹⁹ Chingngeycha bo tangguyub ya kaog-ogyat un gingan Apudyus. Si chingngeycha hachi'n gingan Apudyus, langkadhachegucha un achipun guminga kan chicha. ²⁰ Ti achipuncha makwa'n tungpayon chi imbilinla: Lu awed mangchos si alla'n bilig, ulay ayam, masapuyn tamtampukonyu inggala matoy.‡ ²¹ Ked gapu ta patunged kaog-ogyat chi hachi'n intullongcha, ulay si Moses kalala, mamaypayogpogak gapu si ogyatku.§

²² Ngim chitaku, ummacheli taku si Bilig Zion ya si siudad chi latattagu'n Apudyus ya Jerusalem ud langit, un lagalas un man-um-ummungan cha kalibu-libun angheles un manchaychayaw kan siya. ²³ Ummacheli taku si man-um-ummungan cha aalak Apudyus, un lililista ngachencha ud langit. Ya ummacheli taku kan Apudyus un manguis kan cha losan un tagu ya cha ispiritu cha lalintog un tagu un lambyalilon Apudyus lappun mangkuyangan-cha. ²⁴ Ked ummacheli taku kan Jesus un mangiyugud si

† 12:16 12:16 Genesis 25:27-34 ‡ 12:20 12:20 18-20 Exodus 19:12-22, 20:18-21 § 12:21 12:21 Deuteronomy 9:19

baru'n tuyeg kan Apudyus ya ha libukbuk un chayala chi mangibyega si labibbiyu'n byaleg lu ha chayan Abel.*

²⁵ Ked ilanyu ta ammanyu chongyon si Apudyus, achiyu isikon lu siya man-ugud kan chikayu. Ti lu cha iyIsrael si awi un achipun lanchongey kan Moses utla pita ked achipuncha lalisiyan chi chusan Apudyus. Ked himma in-ilon taku un makailisi si machusaan lu achipun taku chongyon chi ipatubgan Apudyus un lampeypu'd langit. ²⁶ Gumminga pun si Apudyus, liyug-on utla pita. Ngim si sala ingkarila, Mamingsan pay un iyug-onku chakampun abus chi alla'n pita ngim ulay cha awed ud langit.† ²⁷ Ha ugud un mamingsan pay ked ipailala chi makaalan cha losan un killingwala un liyug-on, ta cha achipun miyug-on cha iinggew.

²⁸ Ked susulud, manyaman taku kan Apudyus ti mipapatti taku si mampangatala un achipun miyug-on. Ya chayawon taku si Apudyus un lakaay-ayu kan siya un ipotog taku ya ogyatan taku siya. ²⁹ Ti si Apudyus taku ked isun chi apuy un lasapola losan.

13

Ha Alungus Un Byegbyega

¹ Ituytuyuyyun man-asi-ayat un isun chi mansusulud kayu kan Kristu. ² Ked achiyu liwatan un mammangili si kakkaili, ti awed cha uchum un lammangili un achipun cha ammu un cha angheles cha limangilicha.* ³ Ya sosomkonyu cha susulud kan Kristu un libyabyayud, un isun chi lakabyayud kayu kan chicha. Sosomkonyu bo cha lilangsancha, un isun chi lilangsan chikayu bo.

* 12:24 12:24 Genesis 4:10 † 12:26 12:26 Haggai 2:6 * 13:2 13:2 Genesis 18:1-8, 19:1-3

⁴ Masapuy'n ipotog taku losan chi man-as-asaw-an ya ituyuy cha man-asawa un mantegod si kacha osa. Ti chusaon Apudyus cha makachegchegas ya cha pin-a mangwa si kakitkitagen.

⁵ Achiyu aguman chi pilak. Maplok kayu otyan si awed kan chikayu. Ti kalan Apudyus, "Achipunku pulus chikayu telan ya achipunku pulus chikayu man-awichen."[†] ⁶ Ked lateyod taku un mangibyega, "Si Apudyus chi tumuyutuyung kan sakon, ked lappun pulus umogyatak.

Simman li makwan cha tagu kan sakon?"[‡]

⁷ Sosomkonyu cha ummun-ulan langipangpangu kan chikayu, un langibyegbyega kan chikayu si ugud Apudyus. Somsomkonyu chi bibiyu'n lambyalagen chi mambibiyegcha ya tuyachonyu pammatica. ⁸ Achipun mambyambyaliw si Jesu Kristu! Siya-siya si sin-eygew, si sala ya si ing-inggala. ⁹ Ked achi kayu machegas si cha mangkangkalasin tudtuchu un sabsabyali. Ti kumoschey somsomok taku gapu si kachegun Apudyus, chakampun si maluttuwaan si bilin mipanggop si makan. Ti cha laluttuwa si cha hachi'n bilbilin ked achipuncha pulus latuyungan.

¹⁰ Awed cha laichatun si altarmi ulay cha papachi'n mansimsimbi si mangngachen un byeyoy Apudyus ked lappun kalintogencha'n mangan. ¹¹ Illok chi kangatuwan un pachin cha Judio chi chayan cha ayam si Kasantuwan un Lugey ta ichatunla para si byasbyasuy'n cha tagu. Ngim soggoncha cha long-eg cha ayam si lasin chi kampu. ¹² Isun bo Jesus un lampaligat ya latoy si lasin chi siudad taplu peykasola cha tagu kan cha byasbyasuycha si mismu'n chayala. ¹³ Ked intaku kan Jesus si lasin chi

[†] 13:5 13:5 Deut. 31:6; Joshua 1:5 [‡] 13:6 13:6 Psalm 118:6

kampu ked mipati taku si libibiilala. ¹⁴ Ti chakampun si alla'n lubung chi iinggewan taku ing-inggala ngim ha lamlamaon taku ked siudad ud langit un inggewan taku si umali'n eygew. ¹⁵ Ked masapuy un ituyutuyuy taku manchaychayaw kan Apudyus un isun chi chatun taku kan Siya. Hachi ustu'n koon cha losan un mamigbig un Siya Apu. ¹⁶ Ked achi taku maliwatan un mangwa si bibiyu ya lalaay kan cha makasapuy, ti katchi cha chatun un makaay-ayu kan Apudyus.

¹⁷ Tuttuwaonyu cha mangipangpangu kan chikayu ya potgonyu chicha, ti chicha mangayyuwan si biyegyu ya masapuyn songbyatancha kan Apudyus lu killingwacha kawachicha. Tuttuwaonyu chicha ta magalasanca un mangwa si kawachicha. Lu achipunyu tuttuwaon chicha, chumaunya ya lappun maitodla si bumayuwanyu.

¹⁸ Susulud, ituyutuyuyyu un mangiluwalu kan chikami ti sigulachu'n ammumi un mampeykas chi somsomokmi gapu ta pionmi'n koon chi ustu kan cha losan un tagu. ¹⁹ Ked chawatok kan chikayu ta ipapatiyu'n mangiluwaluwalu kan sakon ta achipun mabyeyeg ked mangulilak kan chikayu.

Ha Malayawala Kan Apudyus

²⁰ Iluluwaluk chikayu kan Apudyus un meypuwan chi lin-awa. Siya langipuuli lalagu kan Apu taku'n Jesus un siya kangatuwan un pastuy un man-aayyuwan kan cha keylilu. Gapu si chayala, siya lalungpey si mallalayun un katuyagen. ²¹ Sapay otyan ta idchola bibiyu losan un masapuyyu ta koonyu piola ya koola kan chitaku chi makaay-ayu kan siya, gapu kan Jesu Kristu. Siya chaychayawon taku si Kristu si ing-inggala. Amen.

Ha Alungus Chi Tudtuchu

²² Susulud, chawatok kan chikayu ta alusanyu chongyon cha alla'n byegbyegak kan chikayu un masegagenyu, ti akit chi alla'n insuyatku kan chikayu.

²³ Piok un ammuwonyu un lawayawayaan si Timothy un sulud taku un libyayud. Lu alimpogos un gumatong, siya kadwak lu umaliyak utlat mangeggakay kan chikayu.

²⁴ Pakumustaonyu losan cha mangipangpangu kan chikayu ya losan un tagun Apudyus utlat. Cha susulud takun lamati utla Italy, pakumustaoncha chikayu.

²⁵ Sapay otyan ta kacheguwan chikayu losan kan Apudyus.

Ha Ugud Apudyus

Kalinga, Lubuagan: Ha Ugud Apudyus (New Testament)

copyright © 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Kalinga, Lubuagan)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 14 Jun 2022 from source files dated 8 Feb 2022

a19fa55b-374d-526a-9fee-6924d9f6cec8